

Uitkomsten kostprijsonderzoek Huishoudelijke Ondersteuning en advies tarief 2024 Gemeente Helmond

UPDATE 15-7-2024

Auteurs

Dr. ir. Niels Uenk
Danny Pasman MSc

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Aanleiding.....	3
2. Juridisch kader, uitgangspunten en methodiek	3
2.1. Juridisch kader	3
2.2. Methodiek kostprijs	4
3. Kostprijsmodel.....	5
4. Opbouw tarief huishoudelijke ondersteuning	6
4.1. Periodiekmix bij Huishoudelijke Ondersteuning	6
4.2. Opslagen	6
4.3. Sociale lasten	6
4.4. Productiviteit	7
4.5. Reiskosten cliënt naar cliënt	7
4.6. Overhead en overige kosten	8
4.7. Risico en innovatie	8
4.8. Uurlonen	8
4.9. Indexering richting 2024	9
5. Adviestarief 2024.....	10
6. Indexering voor adviestarief 2025.....	10

1. Aanleiding

De gemeente Helmond wenst reële tarieven vast te stellen voor de Huishoudelijke Ondersteuning die zij inkoopt bij zorgaanbieders. De directe aanleiding hiervoor is de overstap die de gemeente Helmond per 1 januari 2024 zal maken van outputgerichte naar inspanningsgerichte bekostiging van de huishoudelijke ondersteuning.

Hiertoe heeft de gemeente Helmond aan PPRC de opdracht gegeven om kostprijsonderzoek uit te voeren. Deze rapportage beschrijft de uitgangspunten voor reële tarieven, de wijze waarop PPRC dit kostprijsonderzoek heeft aangepakt, de resultaten van het onderzoek en het daaruit voortvloeiende advies aan de gemeente ten aanzien van tarieven.

Naar aanleiding van vragen in de Nota van Inlichtingen van de aanbesteding zijn enkele wijzigingen doorgevoerd in de kostprijsberekening. Deze rapportage bevat de aangepaste uitkomsten en opbouw. Alle wijzigingen ten opzichte van de eerdere rapportage van het onderzoek zijn in het rood aangegeven.

2. Juridisch kader, uitgangspunten en methodiek

2.1. Juridisch kader

Op grond van de AMvB reële prijs Wmo zijn gemeenten verplicht om voor Wmo-diensten een prijs te betalen die in een redelijke verhouding staat tot de kwaliteit van die voorzieningen. Hierbij moeten gemeenten rekening houden met (1) de kosten van de beroepskracht, (2) redelijke overheadkosten, (3) kosten voor niet-productieve uren als gevolg van ziekte, verlof, scholing en werkoverleg, (4) reis- en opleidingskosten, (5) indexatie van de reële prijs, en (6) overige kosten die voortvloeien uit de eisen die gemeenten aan een dienst stelt.

Uit jurisprudentie is verder duidelijk dat:

- gemeenten voldoende moeten motiveren en onderbouwen dat de door hen vastgestelde tarieven reëel zijn;
- gemeenten bij het vaststellen van reële tarieven rekening moeten houden met de lokale uitvoeringspraktijk;

Voorts is van belang dat een reëel tarief niet voor elke zorgaanbieder kostendekkend hoeft te zijn. Dat zou immers betekenen dat de minst efficiënt opererende zorgaanbieder de prijs bepaalt.

Het kostprijsonderzoek beoogt daarmee om tarieven vast te stellen die in een **redelijke verhouding tot de kwaliteit** staan voor een **gemiddeld efficiënte zorgaanbieder**.

2.2. Methodiek kostprijs

Dit kostprijsonderzoek heeft als doel reële tarieven vast te stellen voor de gemeente Helmond de inkoop van Huishoudelijke Ondersteuning vanaf 2024 omdat in de lopende overeenkomst een overstap naar inspanningsgerichte bekostiging plaats zal vinden. Bovendien zal Helmond in de loop van 2024 de huishoudelijke ondersteuning opnieuw inkopen. Daarmee is ook advies over indexering van tarieven ná 2024 gevraagd.

Dit kostprijsonderzoek beoogt het vaststellen van de opbouw van een reëel tarief voor één product huishoudelijke ondersteuning voor gemeente Helmond met inspanningsgerichte bekostiging. Dit product gaat de huidige resultaatgerichte vormen huishoudelijke ondersteuning 'basis' en 'plus' vervangen. Een derde product 'extra' blijft hier buiten beschouwing.

In het kostprijsonderzoek is gebruik gemaakt van een uitvraag van kostprijsinformatie onder alle actieve zorgaanbieders voor Huishoudelijke Ondersteuning in Helmond, middels de standaard [VNG rekentool Wmo 2023](#). De uitvraag heeft plaatsgevonden met de werkelijke huidige situatie per augustus 2023 als uitgangspunt. Deze aanpak borgt de **representativiteit** en **aansluiting bij de lokale uitvoeringspraktijk**.

Wij hebben voor dit onderzoek in totaal van 13 zorgaanbieders informatie ontvangen over de opbouw van de kostprijzen voor hun organisatie. Samen hebben deze zorgaanbieders **96%** van het totale aantal cliënten voor huishoudelijke ondersteuning in Helmond. Daarmee zijn de uitkomsten van het onderzoek gebaseerd op een (meer dan) representatieve vertegenwoordiging van gecontracteerde zorgaanbieders.

Bij de verwerking van de aangeleverde kostprijsinformatie is ten aanzien van de periodiekmix rekening gehouden met het huidige aantal cliënten dat elke aanbieder bedient. Deze invloedrijke factor in de kostprijs is vastgesteld door de opgegeven mix van elke aanbieder te wegen op basis van het aantal cliënten. Voor de overige kostenfactoren is het gemiddelde van de aanbieders het uitgangspunt. Ten aanzien van enkele kostenfactoren is de opgave van zorgaanbieders ook met landelijke normen vergeleken. Extreme uitschieters ten opzichte van andere zorgaanbieders en/of benchmark (zowel hoog als laag) zijn in enkele gevallen weggelaten omdat deze waarden niet representatief worden geacht. Dit resulteert in een gebalanceerde en realistische opbouw van tarieven.

Na het opstellen van deze rapportage hebben aanbieders hier nog op kunnen reageren. Er zijn diverse reacties binnengekomen. Naar aanleiding van de reacties is er een aanpassing gemaakt ten aanzien van de productiviteit en de toelichting op de systematiek.

3. Kostprijsmodel

Het gebruikte kostprijsmodel in dit kostprijsonderzoek is gebaseerd op rekentool Wmo 2023 van het VNG. In Tabel 1 is een overzicht te zien van de verschillende kostprijsfactoren die meegenomen zijn in dit kostprijsonderzoek.

Factoren	Omschrijving
Loonkosten - periodiekmix	Dit omvat de salariskosten van de hulpverlener(s) die worden ingezet om de diensten te verlenen. Loonkosten volgen uit de cao-inschaling en trede.
Opslagen vakantietoeslag en eindejaarsuitkering	Via opslagen houdt het model rekening met de vakantietoeslag en eindejaarsuitkering
Sociale lasten inclusief pensioenpremies	Dit betreft de werkgeverslasten als gevolg van verplichte verzekeringen en het werkgeversdeel van pensioenpremies.
Productiviteit	Dit betreft een correctie op de kosten voor niet-declarabele uren. Onder niet-declarabele uren vallen onder andere ziekteverzuim en verlof, tijd besteed aan scholing, administratie en overleg, en tijd die onverwachts niet declarabel is in verband met no show van de cliënt.
Reiskosten	De zakelijke reiskosten voor hulpverleners bij ambulante diensten voor het reizen tussen cliënten.
Overhead	De overheadkosten betreffen de kosten van de organisatie waarin de hulpverleners die ondersteuning bieden werkzaam zijn. Dit omvat de personele overhead (kosten van management en ondersteunende functies), en overige kosten (alle overige, materiële kosten zoals ICT-kosten). De overhead wordt in de rekentool opgegeven als aandeel in de totale kosten. De rekentool rekent deze om naar het opslagpercentage op directe personeelskosten.
Risico- en innovatieopslag	Dit betreft een opslagpercentage voor marge, risico en innovatie.

Tabel 1 – opbouw tariefmodel

4. Opbouw tarief huishoudelijke ondersteuning

4.1. Periodiekmix bij Huishoudelijke Ondersteuning

Alle zorgaanbieders die Huishoudelijke Ondersteuning hanteren de CAO VVT en daarbinnen de specifieke 'HBH-schaal'. De rekentool heeft verschillende periodieken voor de HBH-schaal, die te zien zijn in Tabel 2. In deze tabel is ook zichtbaar welke periodiekmix de uitkomst is van het gewogen gemiddelde van alle zorgaanbieders. In paragraaf 4.9 gaan we in op de uurlonen die per periodiek passend zijn.

Periodiek	Aandeel
Hbh 0	12%
Hbh 1	15%
Hbh 2	12%
Hbh 3	12%
Hbh 4	14%
Hbh 5	33%
Hbh 5+	2%

Tabel 2 – periodiekmix

4.2. Opslagen

In de CAO VVT is de hoogte van de eindejaarsuitkering en het vakantiegeld vastgelegd op respectievelijk 8,33% en 8,00% met een minimum eindejaarsuitkering van € 1,24 en een minimum vakantietoeslag is € 1,17 op het bruto uurloon. **Deze waarden gelden in 2023, maar zijn in 2024 opgehoogd. Voor de tariefberekening per 2024 gaan we uit van een minimum eindejaarsuitkering van € 1,35 en een minimum vakantietoeslag is € 1,27 op het bruto uurloon.**

Doordat Huishoudelijke Ondersteuning plaats vindt tijdens reguliere werktijden is er geen sprake van Onregelmatigheidstoeslag (ORT).

4.3. Sociale lasten

De opslag voor pensioenpremies is gebaseerd op uitgangspunten uit de cao en relevante pensioenvoorzieningen en wordt berekend op basis van onderstaande rekenparameters. Dit is het meest zuivere uitgangspunt.

Factor pensioenpremie	Waarde
OP premie (werkgeversdeel + werknemersdeel) 2023	25,80%
AOW franchise 2023	€ 14.714,00
Werkgeversdeel OP (cao VVT)	50,00%
AP premie (werkgeversdeel + werknemersdeel) 2023	0,50%
AP franchise 2023	€ 25.069,00
Werkgeversdeel AP (cao VVT)	50,00%

Tabel 3 – sociale lasten pensioenpremies

Dit uitgangspunt voor pensioenpremies leidt tot een (licht) verschillende opslag per periodiek omdat het opslagpercentage afhangt van het salaris.

Het tweede deel van de sociale premies is gelijk voor elke periodiek. In de rekentool kunnen zorgaanbieders kiezen tussen een vaste opslag van 25,4% of het apart specificeren van WAO/WIA premie, WW, ZVW, WHK of WGA eigen risico en het A&O fonds. De meerderheid van de aanbieders hebben voor sociale premies de vaste opslag van **25,4%** ingevuld. Uit de andere opgaven blijkt dat de optelsom van pensioenpremies en overige sociale lasten, in de verhoudingen van de opgegeven periodiekmix, gemiddeld overeenkomen met deze waarde. We hanteren dan ook een vaste opslag van **25,4%**.

4.4. Productiviteit

Het tarief dient rekening te houden met niet-declarabele activiteiten van de beroepskracht. Hiertoe onderscheidt het kostprijsmodel de volgende factoren:

- Ziekteverzuim
- Verlof (en aanvullend verlof)
- Scholing
- Reflectie
- Zakelijke reistijd
- Administratie, overleg en overige niet-declarabele activiteiten
- Cliënt niet aanwezig (No-show)

In Tabel 4 staan de factorwaardes die gemiddeld door zorgaanbieders zijn opgegeven in het onderzoek en waar mee is gerekend voor Huishoudelijke Ondersteuning. Het uitgangspunt is 1878 werkbare uren op jaarbasis, waar de diverse factoren op in mindering worden gebracht. Dit resulteert uiteindelijk in een productiviteit van 75,5% voor Huishoudelijke Ondersteuning.

	Uren	% (van Bruto uren)
Bruto uren	1878	100%
Ziekteverzuim	173,5	9,2%
Verlof	237,4	12,6%
Aanvullend verlof	1,8	0,1%
Scholing	16,9	0,9%
Reflectie	0,6	0,03%
Zakelijke reistijd (in uren)	23,4	1,2%
Administratie en overleg	9,6	0,5%
Cliënt niet aanwezig (no-show)	1,7	0,1%
Netto uren	1413	75,2%

Tabel 4 – bepaling productieve uren

4.5. Reiskosten cliënt naar cliënt

Bij Huishoudelijke Ondersteuning is er sprake van reisbewegingen en derhalve zakelijke reiskosten naar en tussen cliënten. Uit navraag onder diverse zorgaanbieders blijkt dat de definities voor woon-werkverkeer en werk-werkverkeer verschillend zijn geïnterpreteerd. Het

meest zuiver is daarom om simpelweg de optelsom van beide parameters te rapporteren. Voor de totale reiskosten is een opslag gerekend van **€ 0,40 per gewerkt uur** voor Huishoudelijke Ondersteuning.

4.6. Overhead en overige kosten

Het is bekend dat het overheadpercentage tussen zorgaanbieders soms stevig uiteenloopt. In de aangeleverde kostprijsinformatie blijkt dat verreweg de meeste aanbieders dicht in de buurt van de benchmarkwaardes die staan aangegeven in de standaard rekentool, en daar gemiddeld net iets onder zitten. Daarop zijn enkele uitzonderingen.

Het kostprijsmodel maakt onderscheid tussen verschillende soorten overhead. Deze uitsplitsing en de resulterende totale overheadkosten zijn te zien in Tabel 5. De opslag voor overhead is gebaseerd op de opgave van de zorgaanbieders en de overheadopslagen zoals deze elders worden gehanteerd voor huishoudelijke ondersteuning.

Overheadkosten (% van totale kosten)	Gemiddeld %
Kosten overheadpersoon	10,5%
Inhuur / uitbesteding overheadtaken	0,5%
Materiële overheadskosten	3,5%
Totale overheadkosten	14,5%

Tabel 5 - overheadkosten

Verder zijn er nog overige kosten die de aanbieder maakt, die buiten de overhead vallen. Dit zijn de kosten voor vastgoed en de overige personele kosten. Het gemiddelde van deze kosten is te zien in Tabel 6.

Overige kosten (% van totale kosten)	Gemiddeld %
Kosten voor vastgoed	0,2%
Overige personele kosten	1,8%

Tabel 6 – kosten voor vastgoed en overige personeelskosten

Dit resulteert in een totaal percentage voor overhead en overige kosten van **16,5%**. Dit percentage is ter aanvullende controle vergeleken met diverse andere recente kostprijsonderzoeken en ligt daarmee in lijn.

4.7. Risico en innovatie

De opslag voor risico en innovatie is – anders dan de meeste kostprijsfactoren – meer normatief van aard. In aansluiting bij de huidige systematiek adviseren wij de gemeente om een opslag voor risico, innovatie en marge te hanteren van **2,0%**.

4.8. Uurlonen

Op het moment van uitvragen van de kostprijsonderzoek was er nog geen up-to-date standaard rekentool waarin de huidige uurlonen van de HBH-schalen al verwerkt zijn. Bovendien zijn deze uurlonen per 1 oktober 2023 weer gestegen.

De meest zuivere berekening van een passend en realistisch tarief gaat uit van de uurlonen zoals deze aan het einde van het jaar daadwerkelijk gelden (bij de huidige functiemix), en past hierop vervolgens nog een indexering toe die compenseert voor stijging van de lonen in 2024. We berekenen deze uurlonen hieronder. In paragraaf 4.10 gaan we in op de indexering voor 2024.

Conform de nieuwe salaristabellen voor de cao VVT HBH-schaal tussen 1 oktober 2023 tot en met het einde van 2023. De HBH5+ is gebaseerd op de opgegeven waardes in dit onderzoek door de aanbieders die in hogere schalen ook thuishulpen hebben, met passende verhoging naar eind 2023. Met de uurlonen in Tabel 7 en de overige waardes is het passende uurtarief op prijspeil 'eind 2023' berekend op € 35,73 per uur. Dit is nog niet het reële tarief voor 2024 omdat op twee momenten in 2024 de lonen weer stijgen. **Ook is hierin nog niet rekening gehouden met verhoging van de minimale opslagen voor vakantiegeld en eindejaarsuitkering in 2024.**

Periodiek	Bruto uurloon
Hbh 0	€13,04
Hbh 1	€13,64
Hbh 2	€14,23
Hbh 3	€14,82
Hbh 4	€15,41
Hbh 5	€16,01
Hbh 5+	€16,24

Tabel 7 – uurlonen eind 2023

4.9. Indexering richting 2024

Als laatste stellen we vast welke indexering voor 2024 passend is. Allereerst merken we op dat er in het berekende tarief per eind 2023 al sprake is van een stijging van ruim 10% als gevolg van hogere lonen en gestegen overheadkosten.

Op 1 maart 2024 en op 1 oktober 2024 stijgen de lonen in de cao VVT opnieuw. Op basis van de meest recente salaristabellen is vastgesteld wat het gewogen gemiddelde uurloon per periodiek in 2024 is. Dit blijkt een stijging ten opzichte van eind 2023 van 4,0% (Hbh 0) tot 3,2% (Hbh 5) te zijn. Met de periodiekmix uit dit onderzoek (HBH5+ toegerekend aan HBH5) komt dit neer op een gemiddelde kostenstijging van 3,5%. Verder blijkt uit de functiemix (met zo'n 12 tot 15% in alle periodieken behalve hbh 5) dat de gemiddelde periodiekmix over alle aanbieders heen is gestabiliseerd. Daarmee adviseren wij een indexering van 3,5% toe te passen.

Naast deze indexering van het tarief van 2023 naar 2024 rekenen we voor 2024 met de verhoogde minimale opslagen voor vakantiegeld en eindejaarsuitkering.

periodiek	uurloon op 1-1-2024	gemiddeld gewogen loon 2024	stijging (factor)	periodiekmix	stijging (factor) cumulatief
Hbh 0	13,04	13,56	1,040	12%	0,12
Hbh 1	13,64	14,15	1,038	15%	0,16
Hbh 2	14,23	14,75	1,036	12%	0,12
Hbh 3	14,82	15,34	1,035	12%	0,12

Hbh 4	15,41	15,93	1,034	14%	0,14
Hbh 5	16,01	16,53	1,032	35%	0,36
				Totaal	1,035

Tabel 8 – berekening passende indexering 2024

5. Adviestarief 2024

Hierbij komen we tot het volgende adviestarief aan de hand van de beschreven opbouw van kostprijzen op basis van de methodiek en uitkomsten in dit onderzoek.

Product	Tarief 2024	Eenheid
Huishoudelijke Ondersteuning	€ 37,35	Uur

Tabel 9 – berekening passende indexering 2024

6. Indexering voor adviestarief 2025

Voor indexering van het tarief na 2024 adviseren wij de gemeente om aan te sluiten bij de systematiek zoals deze in de contractstandaarden voor Wmo zal worden opgenomen. Het is ons nog niet bekend of de contractstandaarden Wmo ten aanzien van indexering aansluiten bij de systematiek uit de contractstandaard voor jeugdhulp. De contractstandaard jeugdhulp hanteert indexering op basis van OVA (90%) en PPC (10%). Het is voorstelbaar dat de contractstandaarden Wmo voor Huishoudelijke Ondersteuning een afwijkende systematiek gaan voorschrijven.